MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro

Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Politiikassa pätee totuus, jonka mukaan mikä menee ylös, tulee alas. Tämän ovat saaneet tuta keskusta, SDP ja nyt kokoomuskin.

TURUN SANOMAT KOKOOMUKSEN KANNATUKSEN NOTKAHDUKSESTA PÄÄKIRJOITUKSESSAAN

Täsmäelvytykselle olisi hyviä kohteita

Kesälomien jälkeen Suomen hallituksella on edessään tosi paikka. Elokuun budjettiriihestä pitäisi puristaa ulos päätöksiä, joiden varassa maan talous alkaisi kääntyä vakaammalle pohjalle.

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen (sd.) on arvioinut, ettei elokuu ole vielä aika suuremmille talouspäätöksille. Moni muu on jo kiirehtinyt suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukykyä parantavia rakenteellisia uudistuksia.

MTK:n puheenjohtajan Juha Marttilan mukaan kasvua syntyy vain piristämällä elinkeinotoimintaa.

Talouden alamäki on ollut joka tapauksessa sen verran jyrkkä, että paineet hallitusta kohtaan kasvavat. Kansa odottaa tietoa siitä, kuinka valtion velkaantuminen, työttömyys ja rakenteellinen kestävyysvaje saadaan hallintaan.

Poliittisesta vasemmistosta on tarjottu lamalääkkeeksi laajempaa elvytyspakettia – jopa lisävelkaantumisen uhalla. Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori (kok.) ehti laajan velkaelvytyksen jo torjumaan, mutta hänkin olisi valmis pohtimaan elvytykselle tehokkaita täsmäkohteita.

Puheet komikannan paluusta eli hallituksen tukemasta laajasta tuloratkaisusta ovat lisääntyneet siinä määrin, että hallituksenkin on siihen varauduttava. Keinona ei enää voi kuitenkaan olla työmarkkinajärjestöjen kirjoittaman laskun työntäminen valtion syliin.

Tärkeintä olisi kuitenkin käyttää niukat elvytysvarat viisaasti. MTK:n puheenjohtaja Juha Marttila antaakin hallitukselle hyvän perusohjeen täsmäelvytykseen.

”Tärkeintä on tehdä päätöksiä, joilla talous kääntyy kasvuun ja kasvun jarruja karsitaan. Kasvua ja uusia työpaikkoja syntyy vain elinkeinotoiminnan piristämisen kautta”, Marttila sanoi perjantaina Viljo-messuilla Kiuruvedellä.

Kun valtio edelleen joka tapauksessa velkaantuu, on suuri merkitys sillä, sijoitetaanko velkaraha tuotantoon vai kulutukseen. Kun luodaan edellytyksiä tuotannolle ja investoidaan tulevaan, näkyvät sijoitukset nopeasti myös kansalaisten kulutuskykynä.

Marttila listaa tie- ja siltahankkeet, maatilarakentamisen sekä bioenergian tuotannon taloutta piristäviksi kärkihankkeiksi. Hän tosin pelkää, etteivät kaikki – tarkoittaen ilmeisesti osittain maan hallitustakin – halua tätä vielä tunnustaa.

Silmät kannattaisi kuitenkin avata.

Maaseudun vihreät elinkeinot hyödyntävät kotimaan luonnon kasvua, tuottavat työpaikkoja myös jalostukseen, kauppaan ja kuljetuksiin sekä korvaavat tuotteillaan tuontiruokaa ja -energiaa. Vientialoista turkistuotanto lienee nopein, ellei peräti ainoa kasvuala.

Maaseudulla siis harjoitetaan kansantalouden kannalta hyvinkin mielekästä toimintaa.

Hallituksen päätöksiä helpottaa se, ettei elvytys kaikissa tapauksissa vaadi edes julkista rahaa. Suomessa juroo lukuisia tuotannollisia investointeja pelkästään hallinnollisista syistä.

Vaadittavien lupahakemusten hidas käsittely sekä asiakkaan ja papereiden pompottelu viranomaisten välillä on etenkin talouden taantumassa kestämätöntä. Varsinkin ympäristöhallinto vaikuttaa toisinaan suhtautuvan suorastaan vastentahtoisesti tuotantotalouteen.

Hyvä hallinto edistää ja helpottaa kansalaisten ja yritysten toimintaa. Suomessa ja EU:ssa hallinnolla on monissa tapauksissa jarruttava vaikutus, joka hidastaa tai jopa estää järkevän ja mielekkään toiminnan.

Hallitus joutuu jatkossa tekemään vaikeita päätöksiä. Velaksi eläminen alkaa olla tiensä päässä, eikä kansantalouden hyvinvointi voi olla enempää, kuin mitä se omalla työllään ansaitsee.

Hallituksen työtä helpottaa huomattavasti, jos se järkevän täsmäelvytyksen lisäksi onnistuu raivaamaan pois yrittäjyyttä ja kasvua vaikeuttavat säädökset.

> **Hallinto ei saa olla kasvun ja yrittäjyyden jarru.**

VIERASYLIÖ

Kuntatalouden lyhyt oppimäärä

Kuntataloutta johtivat menneinä aikoina sosionomimerkonomivatkaajat ja itseoppineet kansantalouden tietoviisaat, joiden mielestä kaikki on muiden vika.

Paha olo oli ulkoistettu. Monet olivat kovasti viisaita, toiset aivan liika viisaita. He olivat yleisten asioiden erityisasiantuntijoita. Mutta ihan hyvin hommat toimivat ja suomalaisen hyvinvoinnin rakenteet vahvistuivat.

Suomalaisten vatsat ja vaatekaapit alkoivat täyttyä hyvää vauhtia 1950 –luvun lopulla. Kuntatalouden oikeaan ymmärtämiseen riitti talonpoikaisjärki ja suhteellisuudentaju, sekä terve tapa tarkastella ympäröivää maailmaa. Se ei ole koskaan ollut mikään arvoitus tai Rubikin kuutio.

Peruskuvio ei ole muuttunut. Kuntakentällä pelataan, syytellään, vihataan, kyräillään, kadehditaan ja murehditaan niin kuin aina ennenkin. Pelataan poliittisia pelejä eikä aina uskalleta katsoa totuutta silmiin.

Poliittiseen johtoon kuuluu monella pelipaikalla vallassa pysyttelijöitä, joista monet ovat jo auringonlaskun puolella. Tämä joukko on tottunut syvien rivien edessä painamaan jarrua, puolustuspelaamaan. Heiltä puuttuu uskallus ja vauhti.

Päätoimisesti tutkistellaan omaa napaa. Vaivana on likinäköisyys ja jälkiviisausharha, jälkikäteen jossittelu ja jälkikäteen jurputus. Jälkiselvittelyissä on ollut tapana syytellä myös syyttömiä. Tulevaisuus on kutistunut pelkiksi haasteiksi (ongelmia kutsutaan nykyään haasteiksi).

> **Teoreettisia puheita ei kannata pitää silloin, kun talo on jo tulessa.**

Tosin oikean ajoituksen taju on aina ollut vauhdinpitoa parempi ominaisuus. Joskus on aikoja, jolloin kannattaa olla enemmän etunojassa ja enemmän etuajassa, jotta myöhemmin ei jouduttaisi tekemään kohtuuttomuuksia. Monista asioista kiinnostutaan vasta silloin, kun niille ei enää voi tehdä mitään.

Kollektiivista vastuuttomuutta

Myöhempinä aikoina joukkueisiin on ilmaantunut myös oppinutta väkeä. Mikään ei sinänsä ole muuttunut, mutta oppineita kohtaan ollaan enempi suvaitsevaisia.

Pienessä kunnassa oikeat ihmiset ovat saaneet tehdä vääriäkin asioita, mutta väärät ihmiset eivät ole saaneet tehdä oikeitakaan asioita. On ollut varaa torpata hyväkin ehdotus silloin, kun sen esittäjä on ollut väärä. Suvaitsevaisuus ulottuu vain samanmielisiin.

Syntyy samalla tavalla ajattelevien umpioita. Kaikki omaksuvat aina samat ajatukset, ja näin vältytään ikävältä ja rasittavalta ajatuksenvaihdolta. Tietoisuus tietämättömyydestä on suvaitsevaisuuden lähtökohta.

Hyvä tulevaisuus ei tule ilmaiseksi.

Nousuvaiheen veturina toimii helppo raha. Kansalle uskotellaan aina, että rahat ovat lopussa. Kuntatalous ei pyöri ilman velanottoa. Kunnissa kasvatetaan velkataakkaa, vaikka tiedetään, että lopputuloksena on oleva umpikuja.

Käynnissä on kuntatalouden linkousohjelma, vaikka mikään laki ei pakota haaskaamaan rahaa. Vaikka saattaahan valtio määrätä senkin kunnan tehtäväksi.

Loppujen lopuksi paljosta velasta tulee kurinpitäjä ja päättäjät saattavat joutua vastuuseen seikoista, joihin olisi itse voinut vaikuttaa. Ilmenee kollektiivista vastuuttomuutta. Valta, joka rakentuu velan varaan ei ole mitään valtaa.

Tietämättömyys on globaalia

Valtuustoissa halutaan vaikuttaa puhumalla eikä ajattelemalla. Mielipiteitä ei ole tarvinnut perustella. Riittää kun on jotain mieltä.

Poliittisen totuuden väänistelyllä on pitkät perinteet. On miltei sama mitä sanoo, jos sen osaa sanoa oikein. Varsinkin jaettaessa valheellista turvallisuudentunnetta hyvinvoinnin ikuisesta jatkumisesta. Se ei ole taloustiedettä, vaan vilkasta mielikuvitusta.

Melko hyväuskoinen kansa seuraa sivusta, soittaa suuttaan ja kritisoi. Paikallissanomat kannustaa. Kun keskivertokansalaisella menee somessa tolkku, siitä tulee mulkku. Sosiaalinen media ei ole sosiaalista.

Tietämättömyyden kulttuuri kukoistaa. Tietämättömyyden kulttuuri on globaali ilmiö. Epäpätevyys ei ole haitta, varsinkin kun itse on siitä tietämätön.

> **Kuntatalouden ymmärtämiseen riitti talonpoikaisjärki sekä terve tapa tarkastella ympäröivää maailmaa.**

Teoreettisia puheita ei kannata pitää silloin, kun talo on jo tulessa. Silloin kun vaihtoehdot ovat oja tai allikko. Strategioilla, visioilla ja missioilla ei olekaan mitään tekemistä niiden vaikeuksien kanssa, jotka ovat todellisia.

Strategian laatiminen ei ole koskaan ollut se vaikein juttu, vaan vaikein on strategian toteuttaminen käytännössä. Paras strategia eksyttäessä on aina ollut se, että eksytään joukossa. Se ei näytä niin nololta. Monen kuntajohtajan kristallipallossa näkyy vain sankkaa räntäsadetta.

Organisaatiot suojelevat itseään

Yhä suurempi osa vauraudestamme on kulumassa tehottomiin rakenteisiin. Höylät eivät auta kun rakenteissa on valuvikoja.

Organisaatiot ovat oppineet suojelemaan ensin aina itsensä. Hallinto aiheuttaa enemmän harmeja kuin hyötyjä. Eikä kukaan ole vastuussa. Kun ajat ovat vaikeat, niin valtaan liittyvä vastuu korostuu.

Esimerkkinä kiville menneessä kainuulaisten hallintokokeilussa valitettiin hallinnon moniportaisuudesta ja samalla pyrittiin uusiin hallintoportaisiin. Korostettiin muotoja sisällön kustannuksella. Enemmällä saatiin vähemmän tai jaettiin enemmän kuin oli jaettavissa.

Se oli sekoitus hyviä tarkoituksia, poliittisia intohimoja ja huonoa hallintoa.

Kokeiluprosessissa kuntien perimmäisenä pyrkimyksenä oli koko ajan varastaa toisiltaan. Ilmassa leijui välistävetojen ja oman kunnan etujen maksimoinnin henki. Yksituumaisuuden tilalla oli kiihkeä kilpalaulanta. Kaikki halusivat lisää resursseja, vaikka lisäresurssit oli jo saatu. Ilmassa leijui myös kunnallispoliittisen jakomielitaudin oireita.

Kuntatalous ja demokratia ovat aina olleet vähän omituisia.

Monet kunnat ovat palvelujen tuottajina väärän kokoisia. Monien kuntien rajat kulkevat väärissä paikoissa. Kuntataloudessa on monta ruuvia, joita voi säätää ja kolme ulottuvuutta, joiden soisi olevan kohdallaan: suunta, mitoitus ja ajoitus.

Vahva kuntatalous ei ole päämäärä, se on voimavara. Taloustiede sinänsä on dynaamista eikä siinä ole varmoja lainalaisuuksia. Vääriin talousmittareihin tukeutuminen johtaa vääriin talouspäätöksiin.

ERKKI VÄHÄMAA
Kirjoittaja on arkkitehti ja Pellervon valtuuskunnan emerituspuheenjohtaja.

Uusi EU-uhka metsille

Uusi uhka vaanii jälleen suomalaista metsätaloutta EU:n säädösvalmistelussa. Puupohjaisille biopolttoaineille suunnitelluista kestävyyskriteereistä esitetään vaatimuksia, jotka käytännössä estäisivät kehitystyön jatkumisen.

Ongelman nosti esille MTK:n metsävaltuuskunnan puheenjohtaja Mikko Tiirola torstaina Pielavedellä (MT 26.7.). Tiirola myös ihmetteli suomalaismeppi Satu Hassin (vihr.) tukea hankalille vaatimuksille.

Komission valmistelussa oleva säädösehdotus vaikuttaisi niin, että polttoaineisiin käytettävän puun kestävä tuotanto pitäisi pystyä todentamaan tilakohtaisesti. Todentaminen olisi metsänomistajan velvollisuus, mikäli edes osa korjatusta puusta päätyisi biopolttoaineiden tuotantoon.

Säädösnikkareista tämä voi tuntua helpolta ja perustellulta. Tuloksena olisi kuitenkin valtava byrokratiarumba, josta merkittävin seuraus olisi jopa satojen miljoonien eurojen kustannus. Kaikki mikä toimii paperilla, ei toimi käytännössä.

Suomen metsäalan yhteinen toive on vuosikaudet ollut, ettei EU alkaisi aktiivisesti tekemään metsäpolitiikkaa. Unionin ymmärrys metsätalouteen on kovin rajallinen, koska suuri osa jäsenmaista on hävittänyt omat metsänsä jo aikoja sitten.

EU:n ympäristöpolitiikasta on silti juontunut pohjoisiin havumetsiinkin monenmoista säädöstä. Myös niissä on välillä riittänyt ihmettelemistä.

Joulukuussa 2011 Durbanin ilmastokokouksessa EU:n kompromissi teki hiilidioksidia sitovista suomalaismetsistä päästölähteen. Ympäristöministeri Ville Niinistön (vihr.) mukaan kompromissi oli EU:lle välttämätön ja unioni korvaisi Suomelle kymmenien miljoonien menetykset täysimääräisinä.

Korvauksista piti sopia ”muutaman kuukauden sisällä”. Mitään sopimusta ei ole vieläkään esitelty. Onko asia vain haudattu hiljaisuudessa?

Suomen on pakko pysyä hereillä EU:n säädösvalmistelussa. Moni harmittomaltakin näyttävä aloite voi johtaa kohtuuttomiin menetyksiin. Tästä Suomi sai viimeksi oppia kalliin rikkidirektiivin muodossa.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

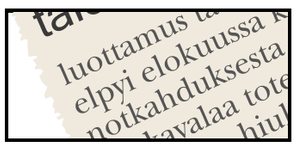

Monarkia saa mennä

Kalevan mukaan monarkia ja edustuksellinen demokratia sopivat huonosti yhteen. *”Onkin hämmästyttävää, että monarkia on pitänyt pintansa erityisesti pohjoismaisissa hyvinvointiyhteiskunnissa, joissa arvostetaan avoimuutta, demokratiaa ja tasa-arvoa.*

Pohjoismaista Ruotsi, Tanska ja Norja ylläpitävät kuningashuoneita, vaikka pitkään aikaan ei ole enää ollut selvää, miksi demokratiaa kuorrutetaan perustuslaillisella monarkialla.”

Poliitikot riistana

Poliitikkoihin kohdistuneet uhkaukset ovat viime aikoina lisääntyneet, kirjoittaa **Karjalainen**. *”Sisäministeri Päivi Räsäsen (kd.) taloa on töhritty kananmunilla, ja petusministeri Krista Kiurua (sd.) häiriköitiin iltalenkillä.*

Myös pääministeri Jyrki Katainen (kok.) joutui välikohtaukseen, jossa mies paljasti veitsen hänen edessään ja kertoi tulleensa leikisti tappamaan hänet.

Kun ilmi tulleita tapauksia on useampia ja kyse on jopa tappouhkauksista, ei ilmiötä voi sivuuttaa olankohautuksin. Kansalaisille on tehtävä selväksi, etteivät poliitikotkaan ole yleistä riistaa.”

Byrokratian kielikukkasia

Kunta- ja sote-uudistuskeskustelun vaikeaselkoisuus hämmentää, kirjoittaa **Lapin Kansa**. *”Poliittisessa uudistuksessa on kyse rakenteiden uudistamisesta. Monimutkaisista asioista on voitava keskustella, eikä se onnistu kokonaan ilman vaikeita uudissanoja. Byrokratia kielikukkasineen ei kuitenkaan saa sumentaa pääasiaa eli terveydenhoitoa.*

Juuri siksi kansalaiset antavat surkeat pisteet sote-uudistukselle. Heistä näyttää, että piirustellaan hallintohimmeleitä ja riidellään joutavista.”

KOLUMNI: JUKKA KOIVULA

Maaseudun henkinen köyhtyminen

Kun peruskoulujärjestelmä sekä maakunnallinen yliopistoverkosto rakennettiin 1960- ja 1970-luvuilla, kyseessä olivat merkittävimmät alueellisia ja sivistyksellisiä eroja tasaavat uudistukset itsenäisen Suomen historiassa.

Pinta-alaltaan laajan mutta asukasluvultaan pienen, harvaan asutun maan uskottiin menestyvän osaamisella, sillä, että kaikki kyvyt saadaan käyttöön. Koulutukseen pääsyä ei ole sanellut vanhempien varallisuus saati asuinpaikka.

Menneiden vuosikymmenten projektia voi luonnehtia hajautetun hyvinvointivaltion aikakaudeksi. Sotien jälkeen kansallista eheyttä rakennettiin sitouttamalla ihmiset yhteiseen projektiin, jossa sosiaalinen ja alueellinen ulottuvuus kietoutuivat yhteen. Tälle perustalle rakennettu yhteiskunta on, puutteistaan huolimatta, edelleen yksi maailman vakaimmista ja menestyneimmistä.

Globalisaation aikakaudella peruslähtökohdat ovat muuttuneet. Rakennemuutos on kurittanut monia alueita ja elinkeinoja. Elintaso on jatkuvasti noussut, mutta samanaikaisesti erot alueiden ja ihmisryhmien välillä ovat kärjistyneet. Ilmiön ytimessä on aivovuoto: koulutettujen nuorten aikuisten pakkautuminen muutamaan kasvukeskukseen.

> **Elintaso on jatkuvasti noussut, mutta samanaikaisesti erot alueiden ja ihmisryhmien välillä ovat kärjistyneet.**

jukka.koivula@maaseuduntulevaisuus.fi

Siinä, missä maakunnat menneinä vuosikymmeninä suuresti hyötyivät koulutuksen hedelmien tasaisesta jakautumisesta, uhkaa maaseutua nyt henkinen näivettyminen. Sitä mukaa, kun kouluttautuneet ihmiset kaikkoavat kotiseudultaan, valuu henkinen pääoma tavoittamattomiin.

Elinkeinorakenteeltaan riittävän monipuoliset alueet menestyvät alati muuttuvassa ja yhä vaikeammin ennustettavassa maailmassa. Runkoelinkeinojen on oltava hyvässä kunnossa, jotta alue voi menestyä. Kiistämätön tosiasia kuitenkin on, että nopeimmin kehittyvät alueet niin Suomen sisällä kun maailmanlaajuisesti pystyvät houkuttelemaan joukoittain koulutettua väkeä.

Kysymys on, pitäisikö aivovuotoa hillitä? Osa suomalaisista haaveilee metropoli-Suomesta. Väestön ja osaamisen keskittyminen edustaa heille luonnonlain kaltaista tapahtumakulkua. Siihen ei ole puuttuminen, vaan keskittymiskehitystä tulisi päinvastoin poliittisesti kiihdyttää. Hajautetun yhteiskunnan kannattajat pyrkivät päinvastaisesti alueellisten erojen tasaamiseen.

Aluepolitiikka perinteisimmässä mielessä rakentuu erinäisten tulonsiirtojen ja aluetukien varaan. Maaseudun runkoelinkeinojen säilymisen kannalta edellä mainitut ovat elintärkeitä, mutta aivovuotoa ei niillä padota. Maaseudun henkinen köyhtyminen pelkistää alueiden olemuksen luonnonvara- ja ruuantuotantovarastoiksi ja maakuntien elävyys hiljalleen hiipuu.

Eräs poliittinen työkalu, jolla korkeasti koulutetuille saadaan luotua työpaikkoja maakuntiin, on valtiollisten työpaikkojen alueellistaminen. Tässä kohden Kataisen hallitus on ollut passiivinen. On ilmoitettu, ettei alueellistamisia ole ”toistaiseksi” luvassa.

Erikoinen käänne oli luonnonvarakeskuksen sijoittuminen Helsinkiin. Eikö oikeampi paikka olisi loogisesti ajatellen löytynyt esimerkiksi itäisestä Suomesta? Kysymys on puhtaasti poliittisista valinnoista.

Kun maaseutuvirasto päätettiin sijoittaa Seinäjoelle vuonna 2005, arvosteltiin hanketta tarpeettomaksi aluepoliittiseksi tekohengitykseksi.

Sijainti on osoittautunut sittemmin kaikin puolin toimivaksi, ja miksei olisi? Maaseutuvirasto on enemmän kotonaan vahvalla ruuantuotantoalueella kuin se olisi urbaanissa ympäristössä.

Alueellistamisia tärkeämpää olisi turvata alueellisesti kattava koulutus. Maakunnat tarvitsevat yliopistonsa eikä lukioverkkoa saisi harventaa liikaa. Koulutuspolitiikka ei luonnollisestikaan voi olla kokonaan alisteista aluepolitiikalle. Oppilaitosten sijainnilla on kuitenkin merkitystä, jo puhtaasti kansalaisten tasaarvon näkökulmasta.

Suomessa on pystyttävä reagoimaan muuttuvan maailman haasteisiin. Toivottavasti päättäjiltä löytyy myös viisautta pitää kiinni siitä, mikä on hyvää ja toimivaa. Kaikkia olemassa olevia rakenteita ei kannattaisi murskata vain uudistamisen ilosta.